

Årets mål 2018

Rige, lige og trygge

LO's målprogram 2016-2019

LO's vigtigste arbejdsgrundlag er LO's målprogram. Målprogrammet er vedtaget af LO's kongres, og det angiver, hvilke opgaver og mål LO skal løse inden for kongresperioden 2015-2019.

Målprogrammet er opbygget omkring følgende ti kerneopgaver. Nummereringen udtrykker en rækkefølge, så det er nemmere at få overblik, men ikke en prioritering. Der er i alt 42 forskellige emner knyttet til de ti kerneopgaver:

1. Udvikling af rammerne for overenskomsterne og den danske model
2. Arbejds- og ansættelsesret
3. Styrkelse af OK-fagforeningerne
4. Samfundsøkonomi og velfærd
5. Uddannelse
6. Arbejdsmarked
7. Erhverv og forskning
8. Arbejds miljø
9. Ligestilling
10. EU og international regulering

Indhold

Forord	4 - 5
---------------------	-------

LO's otte hovedmål i 2018	6 - 7
--	-------

LO's kerneopgaver

1. Udvikling af rammerne for overenskomsterne og den danske model . . .	8
2. Arbejds- og ansættelsesret	10
3. Styrkelse af OK-fagforeningerne	11
4. Samfundsøkonomi og velfærd	12
5. Uddannelse	14
6. Arbejdsmarked	16
7. Erhverv og forskning	18
8. Arbejds miljø	19
9. Ligestilling	20
10. EU og international regulering	21

Forord

Det tværgående tema for Årets mål 2018 er ”Rige, lige og trygge”. Det betyder, at alle målene stræber efter at understøtte, at vi når frem til et samfund, hvor vi er mere rige, lige og trygge. Der er både konkrete mål for, hvad LO leverer til at sikre denne udvikling, og der er organisatoriske mål, som skal skabe fundamentet for de andre mål.

Danmark er inde i en positiv udvikling. Vi mærker, at krisen er ovre, og at de økonomiske tal bliver bedre. Flere kommer i arbejde. Færre er ledige. Væksten styrkes. Men får vi alle med? Bliver de sociale tal også bedre? Det er en helt afgørende kamp for fagbevægelsen de kommende år. Vi skal sikre, at alle får de rette kompetencer og uddannelse, så de kan være en del af fremtidens arbejdsmarked. Vi skal sikre, at alle får del i opsvinget og styrke de sociale sikkerhedsnet.

Årets mål 2018 tager derfor udgangspunkt i ambitionen om, at en positiv økonomisk udvikling de kommende år skal lede til en positiv samfundsudvikling, hvor alle får del i opsvinget, hvor rammerne for den offentlige sektor styrkes, hvor arbejdsmiljøet styrkes og lønmodtagerne får flere gode år på arbejdsmarkedet. Forberedelsen af folketingsvalget i 2019 står også for døren.

På de indre linjer bliver 2018 et historisk år for dansk fagbevægelse. Der vil foreligge et

muligt grundlag for dannelse af en ny hovedorganisation ud fra LO og FTF. Men beslutningerne er i skrivende stund ikke afklaret, og den demokratiske proces kan føre fagbevægelsen på forskellige veje. Det er derfor, at et af LO's hovedmål hedder ’Fremtidens fagbevægelse’, som skal rumme de nye udfordringer.

LO's daglige ledelse har – for at styrke fagbevægelsen til alle scenarier – iværksat to hovedspor omhandlende dels styrket organisering af medlemmer, dels udredning af administrative fælles løsninger. Disse spor er centrale værktøjer i fagbevægelsens videre udvikling, og er derfor medtaget i Årets mål 2018.

Hvad angår den europæiske og internationale dimension, er dette ikke direkte indskrevet i hovedmålene. Men naturligvis er EU og internationalt arbejde en del af fx hovedmålene for social dumping og organisering, og dansk fagbevægelse er vært for den internationale fagforeningskongres i 2018.

Vi har opsat de otte hovedmål for at give en klar retning for arbejdet, men naturligvis er der rigtig mange andre vigtige mål. Derfor skal hovedmålene læses i sammenhæng med resten af materialet, hvor der sættes konkrete mål for alle LO's kerneopgaver, som kongressen har fastlagt.

København den 20. november 2017

Arne Grevsen
1. næstformand

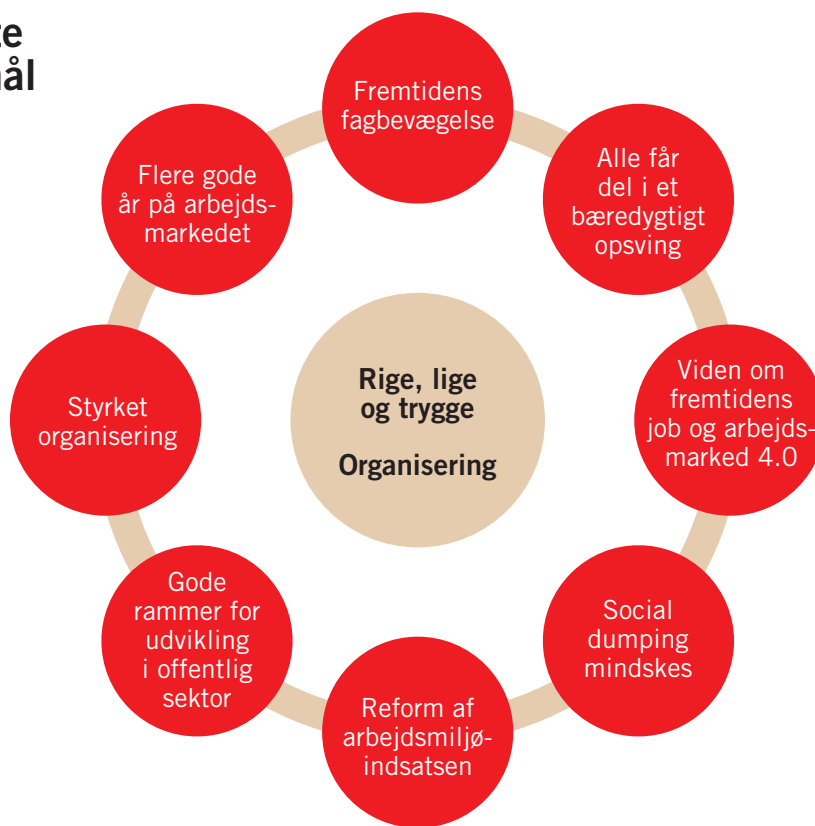

Ejner K. Holst
Næstformand

Lizette Risgaard
Formand

Nanna Højlund
Næstformand

Morten Skov Christiansen
Næstformand

LO's otte hovedmål

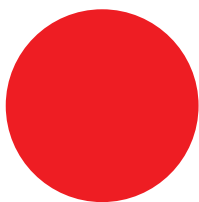

Rige, lige og trygge

Et rigt samfund med gang i hjulene og økonomien, så vi har råd til at tage os godt af hinanden, og hvor der er job og uddannelse til alle.

Et lige samfund med lige muligheder for alle, og hvor forskellene ikke er for store, ingen tabes på gulvet, og alle giver deres bidrag til det fælles.

Hvor **vi er trygge** i jobbet, også i fremtiden. Det handler om job- og uddannelsesmuligheder, vores økonomiske sikkerhed og velfærden. Kort sagt, et samfund hvor vi møder forandringerne i fællesskab – hvor vi investerer i hinanden og ikke i skattelettelser.

LO's otte hovedmål i 2018

Alle får del i et bæredygtigt opsving

Det bør være en hovedprioritet i de kommende års økonomiske politik, at alle får del i et bæredygtigt opsving. Den økonomiske reformkurs har låst sig fast på et ensidigt fokus på BNP og arbejdsudbud, hvilket bidrager til at skabe ulighed og utryghed på arbejdsmarkedet. Et bæredygtigt opsving bygger på mere nuancerede pejlemærker, og politik-udviklingen bør derfor i højere grad omfatte indikatorer for lighed, sundhed, tryghed, fritid mv. LO viderefører arbejdet med trepartsforhandlinger fra 2016 og 2017 med fokus på implementeringen.

Viden om fremtidens job og arbejdsmarked 4.0

Der gennemføres et analysearbejde inden for en række eksemplariske brancher, hvor udviklingen i arbejdsfunktioner og kompetenceprofiler afdækkes. Den fremtidige udvikling, betinget af teknologiudvikling, nye forretningsmodeller, digitaliserede produktionsformer mv., beskrives i forskellige scenarier. På denne baggrund udarbejdes forslag til, hvordan både erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsessystemerne kan styrke adgangen til kvalificeret arbejdskraft og kompetencer.

Social dumping mindskes

Det er målsætningen at styrke myndighedsindsatsen nationalt og sikre en indsats med langsigtet perspektiv. I EU skal LO arbejde for, at nye regler for udstationering inden for transportområdet bliver nyttige mod social dumping i Danmark, og LO's prioriterede målsætninger for revisionen af udstationeringsdirektivet fremmes. Der udvikles en kommunikationsstrategi for social dumping, herunder udvikling af eventuelle indikatorer herfor.

Reform af arbejdsmiljø-indsatsen

LO vil, gennem deltagelse i regeringens ekspertudvalg om arbejdsmiljøindsatsen, reformere og styrke arbejdsmiljøsystemet og arbejdsmiljøreguleringen, så alle LO-lønmodtagere sikres et attraktivt, sikkert og sundt arbejdsmiljø. Arbejdsmiljøet er den vigtigste faktor for, at LO-lønmodtagerne kan holde til den stigende pensionsalder. Nye tal viser, at stadig flere lønmodtagere oplever fysisk og psykisk overbelastning i arbejdet, og kurven for arbejdsulykker er ikke knækket.

Gode rammer for udvikling i offentlig sektor

LO ønsker en fortsat vækst i det offentlige forbrug, der som minimum følger befolkningsudviklingen og gør, at den offentlige service er tidssvarende og af høj kvalitet. Der skal skabes bedre rammer og vilkår for de medarbejdere og ledere, der leverer den offentlige service og møder borgerne. De dynamiske effekter af investeringer i offentlig service skal medregnes og indarbejdes i finanspolitikken.

Styrket organisering

Der skal igangsættes initiativer, der kan styrke forbundenes grundlag for at organisere medlemmer og udvikle organisatorisk styrke, således at faldet i medlemsantallet for forbundene stoppes. Det handler om både konkrete aktiviteter og initiativer samt rammebetingelserne for organisering.

Flere gode år på arbejdsmarkedet

LO-lønmodtagerne skal sikres bedre muligheder for flere gode år på arbejdsmarkedet. Det skal ske gennem en stærkere indsats for arbejdsmiljøet, efteruddannelsen, socialpolitikken og seniorpolitikken, samtidig med at seniorførtidspensionen forbedres, så den bliver et reelt tilbud til nedslidte lønmodtagere. Der udarbejdes indspil til arbejdsmiljøreformen.

Fremtidens fagbevægelse

På baggrund af beslutningsprocessen om et muligt grundlag for en ny hovedorganisation som opfølgning på LO-kongressens særlige vedtagelse skal der iværksættes de nødvendige initiativer, således at LO-fagbevægelsen sikres en fremtid i en stærk hovedorganisation.

1

Udvikling af rammerne for overenskomsterne og den danske model

UDFORDRINGER I

Overenskomster

Overenskomstgraden er under pres. Det er derfor en væsentlig og vedvarende udfordring at sikre og udbrede overenskomstdækningen. I 2018 skal overenskomsterne for ansatte på det offentlige område og det grønne område fornyes. Fornyelserne på det offentlige område sker med afsæt i en stram offentlig udgiftspolitik, fald i den offentlige beskæftigelse – særligt i kommunerne, og flere arbejdsgivers indgreb i kutymeordninger. Samtidig er inflationen tiltagende. Udfordringen er derfor at sikre, at de offentlige LO-lønmodtageres realløn kan stige i takt med de private lønninger, og at de offentlige lønmodtageres arbejdsvilkår ikke udhules.

Overenskomsternes samspil med lovgivningen

Den største udfordring i overenskomsternes samspil med lovgivningen er at fastholde arbejdsmarkedets parters fremtidige rolle i trepartsaftaler i forlængelse af de trepartsaftaler, der er indgået i 2016 og 2017.

Trepartsforhandlinger er en mulighed for at opnå resultater, der ellers ikke er mulige i almindelig ”lobbysammenhæng”, fordi flere forhold skal vejes op mod hinanden i nye ”byttehandler”, og fordi der ofte vil være en sammenhæng til overenskomsterne, som er parternes domæne.

Social dumping

En indsats til modvirkning af social dumping er af essentiel betydning for den danske mo-

del og de danske lønmodtagere. Når danske løn- og arbejdsvilkår bliver underløbet som følge af den stigende internationalisering af det danske arbejdsmarked, trues forhandlingsmodellen, og medlemmernes arbejdsvilkår undergraves. Parolen ”social dumping forsvinder ikke af sig selv” er sigende for arbejdet. Og problemets base – tilstrømningen af udenlandsk arbejdskraft og virksomheder – er kun i stigning. Derfor er indsatsen lige så påkrævet i morgen som i går.

Samarbejdsområdet

Samarbejdsområdets løbende udfordring er at få udviklet og kommunikeret samarbejdsaftaler, som understøtter dialog, samarbejde, konkurrenceevne og trivsel på virksomhederne. Aktuelt er det en særlig udfordring at få skabt en bedre synergi imellem virksomhedernes indsats på samarbejdsområdet og arbejdsmiljøområdet. Udfordringen er tydeliggjort med LO’s rapport fra 2014 om psykisk arbejdsmiljø og samarbejdssystemet, og aktualiseret af mæglingsforslaget fra OK-forhandlingerne i 2014, hvor DA og LO blev enige om at styrke og understøtte partssamarbejdet om et godt psykisk arbejdsmiljø.

Grænsekonflikter

Der er overlap mellem forbundenes faglige områder, hvilket kan give anledning til grænsestridigheder. Dette kan ikke undgås på et arbejdsmarked, der er i løbende udvikling.

Udfordringen er at sikre, at grænseoverensstemmelser ikke belaster forbundenes varetægelse af medlemmernes interesser.

UDFORDRINGER II

Lønmodtagernes vilkår på dagsordenen

LO's medlemmer, potentielle medlemmer, politikere, journalister og LO's øvrige interessenter ændrer i disse år medieforbrug væk fra traditionelle medier over til sociale medier. Derfor er det afgørende, at LO er til stede på alle medieplatforme med de mest effektive kommunikationsredskaber for at komme i dialog med LO's målgrupper.

LO-sektionerne

LO-sektionernes synlighed og aktivitetsniveau er i vækst, bl.a. gennem en systematisering og udvikling af nye tilbud fra LO Danmark. Det er en udfordring at fastholde den positive fremdrift i sektionerne.

Ungdom

Elever og lærlinge er i større grad blevet holdningsforskrækkede og melder sig også i højere grad ud af den offentlige debat både i medierne, men også i den politiske samtale på arbejdspladsen eller uddannelsesinstitutionen.

Det ses også meget tydeligt i en meget lav valgdeltagelse for unge med en erhvervsuddannelse. Valgforskning har dokumenteret, at erhvervsskoleelever stemmer 15-25 procent mindre end gymnasieelever.

Fagbevægelsens Interne Uddannelser/FIU

Vi oplever en decentralisering i overenskomsterne, hvor stadig flere forhold aftales og implementeres på den enkelte arbejdsplads, faldende organiseringsgrader, pres på arbejdsmiljøet og et arbejdsmarked i forandring, der kalder på nye kompetencer. Denne udvikling stiller stadigt større krav til kompetente og handlekraftige tillidsvalgte på alle arbejdspladser samt fælles udviklingsinitiativer.

Kerneopgavens mål 2018

(Udfordringer I)

- LO-lønmodtagernes realløn skal stige.
- LO viderefører arbejdet med trepartsaftaler fra 2016 og 2017 med fokus på implementeringen.
- LO vil arbejde for, at myndighedsindsatsen mod social dumping gøres permanent, og for at de nye udstationeringsregler inden for transport bliver til gavn for indsatsen mod social dumping i Danmark. Målet spiller ind til det tilsvarende hovedmål.
- Samarbejdsområdet på DA/LO-området bør udbygges på relevante områder, herunder i forhold til psykisk arbejdsmiljø.
- Forbundene skal fortsat forpligte sig til selv at skabe holdbare løsninger, således at LO's daglige ledelse, Hovedbestyrelsen og Grænseudvalget kun helt undtagelsesvis inddrages.

Kerneopgavens mål 2018

(Udfordringer II)

- LO vil fokusere sin kommunikation via et strategisk valg af medier og sociale medier og på denne måde skabe en stigende synlighed. Synligheden skal kunne aflæses i et øget antal presseklip, i kendskabet til LO og LO's politiske ledelse, i LO's omdømme og i responsen på de sociale medier.
- Flere LO-sektioner deltager i centralt iværksatte kampagner og initiativer for at understøtte den lokale politiske interessevaretagelse.
- LO vil give elever og lærlinge en tryk ramme for at deltage i den politiske samtale og debat på deres uddannelsesinstitution. LO vil gennem en tryk ramme vise den enkelte elev eller lærling, at deres holdning til deres uddannelsesmiljø og samfundet omkring dem er vigtigt, og at deres stemme betyder noget og er med til at gøre en forskel.
- De tillidsvalgte understøttes i deres løsning af opgaver på arbejdspladserne med fokus på aktuelle udfordringer. Der forventes et særligt fokus på organisering, arbejdsmiljø og trivsel samt arbejdsmarked 4.0. Ligeledes tilstræbes der et fokus på området ungdom og talentudvikling.

Arbejds- og ansættelsesret

UDFORDRINGER

Kollektiv arbejdsret

Den væsentligste udfordring er at forsvare og udvikle den danske model, hvor kollektive overenskomster er den primære regulering af lønmodtagernes løn- og ansættelsesvilkår. Det danske arbejdsretlige system og konfliktretten er i disse år under pres fra den stadigt stigende internationalisering og fra EU-retten.

Ansættelsesret og tilgrænsende love

Det er LO's opgave at søge lovgivningen ændret på områder, hvor der konstateres svagheder i lønmodtagerbeskyttelsen eller udhuling af denne i praksis.

Implementering af EU-arbejdsret mv.

Der er EU-retlig regulering og domme, der ikke karakteriseres som arbejdsretlige, men som alligevel kan få betydning for arbejdsretlige forhold. Også her er det en udfordring for LO, at implementeringen giver så positive resultater for LO-fagbevægelsens medlemmer som muligt.

Kerneopgavens mål 2018

- At overenskomstsyste­met fortsat anerkendes og respekteres som det altdominerende instrument til sikring af løn- og arbejds­vilkår og derved skaber en god rets­stilling for medlemmerne.
- At forbedre virksomhedsoverdragelsesloven, herunder bedre sikring af overenskomsterne og andre kollektive rettigheder samt forbud mod sikkerhedsopsigelser.
- Implementeringen af direktiv om beskyttelse af forretningshemmeligheder skal ske således, at de særlige beskyttelsesregler for lønmodtagerne, som man fik indarbejdet i direktivet, får en fremtrædende rolle.

Styrkelse af OK-fagforeningerne

UDFORDRINGER

OK-oplysningsindsats

LO-forbundene har samlet set tabt medlemmer de sidste 20 år, hvorfor der er et stort behov for, at den overenskomstbærende fagbevægelses brand kommer til at stå stærkere i de kommende år. Samtidig er det en udfordring, at især 20-40-årige i LO-målgruppen har lav viden om overenskomster og deres sammenhæng med de overenskomstbærende fagforeninger, som har et særligt udgangspunkt i fag og brancher.

Medlemsorganisering og fastholdelse

Det er fortsat en fælles udfordring for LO-fagbevægelsen at dæmme op for medlemstabet. Det årlige medlemstap er heldigvis langt fra så højt som de værste år omkring 2011, hvor LO-fagbevægelsen tabte 45.000 medlemmer, men det årlige tab er fortsat højt, og vi er langt fra i mål med at få stabiliseret udviklingen.

I forbindelse med forbundenes seneste medlemsindberetninger til LO har det også kunnet konstateres, at vi har en særlig udfordring i forhold til udviklingen i antallet af unge medlemmer.

Kerneopgavens mål 2018

- Fastholde OK-indsatsens gennemslagskraft over for målgruppen 20-40-årige via nye og eksisterende elementer i kampagnen for fremadrettet at danne grobund for forbundenes organiseringsindsats.
- Der sættes særligt fokus på organisering af unge og iværksættes tiltag, der kan hjælpe med til at styrke organiseringsindsatsen. Desuden rettes der særlig opmærksomhed mod organisering på lokalt niveau og arbejdspladsniveau.

Særlig DL-beslutning

På sit ekstraordinære august-møde besluttede LO's daglige ledelse at iværksætte to særlige indsatser.

Organisering

DL har nedsat en arbejdsgruppe, der analyserer og fremlægger forslag på organiserings- og organisationsområdet, sikrer erfaringsdeling og kommer med forslag til eventuelle fælles indsatser. Arbejdsgruppens fokus er både organisering, organisatorisk styrke og rammebetingelser for organisering.

Administrativt samarbejde

DL har nedsat en arbejdsgruppe, der med en forretningsorienteret tilgang analyserer og fremlægger administrative forslag baseret på business cases. Det enkelte initiativ skal dermed vurderes som en investering med en vurdering af, om det kan betale sig at starte op. Der arbejdes blandt andet med fælles indkøbskoordinering.

Samfundsøkonomi og velfærd

UDFORDRINGER

Økonomisk politik, vækst og beskæftigelse

Fremgangen i dansk økonomi er taget til i styrke, og aktiviteten er på vej mod et mere normalt niveau efter adskillige kriseår. Der er også stadig godt gang i arbejdsmarkedet med stigende beskæftigelse og færre arbejdsløse. Opsvinget skaber gode muligheder for, at flere personer på kanten af arbejdsmarkedet kan få fodfæste i et ordinært arbejde.

Arbejdsstyrken stiger kraftigt i disse år, og det betyder, at der er plads til en solid fremgang i beskæftigelsen, uden at der kommer til at mangle ledige hænder. Arbejdsløsheden er dog ved at være relativt lav i visse brancher, og på nogle områder er der tegn på mangel på særligt faglært arbejdskraft. Det handler derfor om at sikre det rigtige match mellem de kvalifikationer, som virksomhederne efterspørger, og de kvalifikationer, som arbejdsstyrken har.

Fordelingspolitik

Uligheden har gennem de seneste år været stigende både på verdensplan og i Danmark. Danmark er i internationale sammenligninger et lige land, men omvendt er uligheden steget relativt meget sammenlignet med andre lande. Det kan i høj grad tilskrives fordelingen af kapitalindkomster, skatte- og arbejdsmarkedsreformer samt en skæv lønudvikling, hvor de rigeste løngrupper har en uforholdsmæssig høj lønstigningstakt. Udfordringen er at sikre en rimelig fordeling af værdiskabelsen.

Den offentlige sektors rammevilkår

Regeringen har lagt op til at tilføre færre midler til den offentlige sektor, end det demografi-

ske træk tilsiger. Det betyder et lavere service-niveau pr. borger og dermed en forringelse af den offentlige velfærd.

Stramningerne sker blandt andet i regi af de såkaldte omprioriteringsbidrag samt moderniserings- og effektiviseringsbidrag. Sådanne besparelser og forsøg på effektivisering er uhensigtsmæssige. De tager ikke højde for behovet på de enkelte områder, og de svækker alle dele af den offentlige velfærd. Det giver usikkerhed, rammer medarbejderne i form af fyringer, øget arbejdspress mv. og går dermed ud over kvaliteten.

Skattepolitik

Der ligger et tilbagevendende politisk pres på at sænke skatterne for såvel personer som virksomheder. Argumentet lyder ofte, at det danske skattesystem er forvridende og en hæmsko for erhvervslivet mv. Udfordringen er derfor at få dokumenteret, at et velfungerende skattesystem er en forudsætning for en fortsat holdbar og solidarisk finansiering af velfærdssamfundet. Det er desværre lykkedes at sætte en dagsorden omkring, at det danske skatetryk er en afgørende hæmsko for den økonomiske vækst. Behovet for lavere skatter sættes ofte ind i en vækst dagsorden, selvom det i høj grad er et fordelingspolitisk anliggende.

Samtidig er skattemyndighederne udfordret af et stigende omfang af skattesnyd blandt virksomhederne og et højere skattegab. Det betyder, at staten hvert år går glip af et tocifret milliardbeløb i tabte skatteindtægter.

Pension

Hvis den brede opbakning til arbejdsmarkedspensionerne skal bevares, kræver det, at det kan betale sig at spare op til pension. LO

anser samspilsproblemet for den største udfordring i pensionssystemet. Den politiske aftale fra juni 2017 om flere år på arbejdsmarkedet sigter mod at løse samspilsproblemet de sidste fem år inden folkepensionsalderen gennem en målretning af aldersopsparingen mod disse år. I efteråret 2017 ventes regeringen og Dansk Folkeparti at indgå endnu en aftale, der er rettet mod nedbringelse af samspilsproblemet for de øvrige aldersgrupper. LO vil søge indflydelse på resultatet af de politiske forhandlinger, så samspilsproblemet løses for de grupper, der har problemet.

Kerneopgavens mål 2018

- Arbejde for, at opsvinget er holdbart, bliver langvarigt og kommer flest muligt til gavn.
- Der udarbejdes fordelingspolitiske analyser med udgangspunkt i LO-gruppen og sættes øget fokus på de positive virkninger af offentlig service og behovet for at skabe balance i Finansministeriets regnemoder.
- LO ønsker en fortsat vækst i det offentlige forbrug, der som minimum følger befolkningsudviklingen og gør, at den offentlige service er tidssvarende og af høj kvalitet. Der skal skabes bedre rammer og vilkår for de medarbejdere og ledere, der leverer den offentlige service og møder borgerne. De dynamiske effekter af investeringer i offentlig service skal medregnes og indarbejdes i finanspolitikken.
- At modvirke skattereformer, der øger uligheden og finansieres på bekostning af samfundets svageste, herunder sikre flere ressourcer til skattemyndighederne, især til en større og bedre kontrolindsats.
- Tilpasning af arbejdsmarkedspensioner til nye rammer og fortsat aftaleforankring af arbejdsmarkedspensionerne.

Uddannelse

UDFORDRINGER

Bedre uddannelse til alle

En stor gruppe unge – op imod 20 procent – får ikke en ordinær ungdomsuddannelse, inden de er 25 år. Det skal sikres, at de nye reformer på området fører til, at disse unge får et relevant uddannelses tilbud. Det skal være et tilbud, der såvel kan styrke deres beskæftigelsesmuligheder som deres muligheder for at komme videre i uddannelsessystemet. Det betyder også, at der skal være et godt samspil mellem beskæftigelsessystemet og uddannelsessystemet, for at det lykkes. LO skal være med til at sikre tilbuddenes relevans og tætte forbindelse til arbejdsmarkedet.

Erhvervsuddannelser

Fokus i 2018 er en opfølgning på, om målsætningerne for trepart og eud-reform realiseres samt monitorere udviklingen for at identificere problemer og gennemføre korrigerende handlinger. Den kritiske udfordring er at sikre en væsentlig vækst i antallet af faglærte i Danmark gennem øget tilgang og flere praktikpladser. Det gælder både målsætningen omkring, at 25 procent af en ungdomsårgang skal begynde på en erhvervsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen i 2020, men også at flere i 18-25-års-gruppen tager en EUD. Endvidere skal der ske en styrket tilgang af voksne til EUV (erhvervsuddannelse for voksne).

Videregående uddannelser

En stadig større andel af LO-lønmodtagernes jobfunktioner kræver kompetencer på kort eller mellemlangt videregående niveau. Det er afgørende, at erhvervsakademierne og

professionshøjskolerne fastholder og styrker sin profil i den samlede videregående uddannelsessektor som praksisrettede korte og mellemlange uddannelser, der udvikler sig i tæt samspil med det private og offentlige arbejdsmarked.

Voksen-, efter- og videreuddannelse på alle niveauer

Den teknologiske udvikling med digitalisering, automatisering og globalisering indebærer forandringer i et stort omfang og i et højt tempo. Derfor er det afgørende, at det danske voksen-, efter- og videreuddannelsessystem kan sikre den løbende kompetenceudvikling, som er afgørende for virksomhedernes produktivitet og konkurrenceevne, og som kan skabe trygge rammer for lønmodtagerne. VEU-systemet udgør et afgørende element i den danske flexicurity-model og spiller en væsentlig rolle i forhold til Danmarks produktivitet, vækst og velfærd. Det er afgørende, at resultatet af VEU-trepartsforhandlingerne implementeres, således at systemet opleves som mere enkelt, tilgængeligt og overskueligt af både virksomheder og lønmodtagere.

Kerneopgavens mål 2018

- LO skal være med til at sikre implementering af reformen af det forbedrende tilbud (FGU) til de unge og herunder sikre, at de erhvervsrettede dele af tilbuddet bliver relevant for såvel de unge som arbejdsmarkedet. Samtidig skal LO udnytte den styrkede indflydelse til fagbevægelsen på FGU, både centralt og lokalt.
- Opfølgning og understøtning af implementeringen af erhvervsuddannelsesreformen og trepartsaftalen om flere praktikpladser herunder i særlig grad iværksætte tiltag, der kan afdække blokeringer for, at unge vælger en erhvervsuddannelse og gøre det mere attraktivt for unge både fra folkeskolen, fra gymnasiet samt voksne at gennemføre en erhvervsuddannelse.
- At sammenhængen mellem erhvervsakademi- og professionshøjskolernes uddannelser og arbejdsmarkedets behov styrkes, herunder LO's indflydelse på de to sektorer. Det skal ske gennem styrkelse af det nationale programansvar inden for erhvervsakademiernes og professionshøjskolernes uddannelsesområder ved etablering af fora på nationalt niveau mellem arbejdsmarkedets parter og uddannelserne samt styrkelse af fagbevægelsens repræsentanters arbejde i de lokale bestyrelses- og uddannelsesudvalg.
- Opfølgning og understøtning af implementeringen af VEU-trepartsaftalen med fokus på understøttelse af tiltag, der fremmer et mere enkelt, tilgængeligt og sammenhængende VEU-system på tværs af det almene, det erhvervsrettede og det videregående uddannelsesniveau.

Arbejdsmarked

UDFORDRINGER

Arbejdsmarkedspolitik og flexicurity

En stigende efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft stiller krav til et særskilt fokus på kompetenceudvikling hos særligt ikke-faglærte voksne og nyuddannede dagpengemodtagere. Senere års ændringer af arbejdsmarkedspolitikken har peget i retning af et styrket fokus på uddannelse og opkvalificering, men effekter og implementering har ikke levet op til intentionerne i alle tilfælde. Det skal tilbage på sporet, samtidig med at nye politiske tiltag skal foretages med respekt for den danske model og hensyntagen til forsikringstraditionen på det danske arbejdsmarked. LO har udviklet Amos, som indeholder statistik på jobannoncer. Det er vigtigt, at Amos anvendes af forbund og lokale LO-repræsentanter til gavn for LO's medlemmer.

Dagpenge og arbejdsløshedskasser

I 2018 vil dagpengereformens ændringer være nye for medlemmerne, og det er vigtigt, at implementeringen af det nye dagpengesystem kommer medlemmerne til mest mulig gavn. Det gælder fx den fleksible genoptjening. Det gælder også for dagpengesystemet for selvstændige, freelancere og honorarlønnede, som skal implementeres i 2018. Flexicurity er fortsat under pres, hvilket bl.a. kan ses på, at kompensationsgraden for dagpenge er faldende.

Det rummelige arbejdsmarked

Det aktuelle opsving skal gavne flest muligt. Opsvinget betyder, at marginaliserede grupper kan komme tættere på arbejdsmarkedet.

Det bør fremmes med den rette socialpolitiske indsats. Revalidering er fx en af de mest effektive ordninger til at bringe langvarigt offentligt forsørgede i beskæftigelse, men brugen af ordningen er faldet støt over de seneste mange år.

Senior

Som følge af den lovbestemte stigning i folkepensionsalderen, er det vigtigt at forbedre forholdene for seniorer på arbejdsmarkedet – både for de LO-lønmodtagere, som er nedslidte, men ikke har mulighed for at gå på efterløn på grund af forringelserne af efterlønsordningen – og også for de seniorer, der selv ønsker at trække sig senere tilbage.

Frivillighed

Kommunerne gør i stadig stigende grad brug af frivillige, og med regeringens ambitioner på området forventes denne udvikling at fortsætte. Udfordringen – særligt på de offentlige arbejdspladser – er, at brugen af frivillige potentielt fortrænger ordinære ansættelser, samtidig med at brugen af frivillige ikke er omkostningsfrit for de ordinært ansatte, der skal samarbejde med de frivillige.

Integration

Der er positive tegn på, at flygtninge og familiesammenførte i større grad kommer i beskæftigelse. Således er beskæftigelsen steget fra 20 til 27 procent fra slutningen af 2015 til slutningen af 2016. Ligeledes er der en positiv udvikling i antallet af flygtninge, der påbegynder en integrationsgrunduddannelse (IGU). Det peger på, at de initiativer, som er indeholdt i trepartsaftalen om arbejdsmarkeds-

integration, har en positiv effekt. Skal udviklingen fortsætte, er det vigtigt at fastholde fokus på den arbejdsmarkedsrettede integration.

Udenlandsk arbejdskraft

Debatten om mangel på arbejdskraft forventes at være meget aktuel i 2018. Erhvervsorganisationerne arbejder meget aktivt for at lempe på reglerne for udenlandsk arbejdskraft.

Regeringen har også tidligere meldt ud, at de ønsker at lempe på reglerne. Det gælder formentlig også erhvervsordningerne for borgere fra tredjelande. Antallet af udenlandske beskæftigede i Danmark er i forvejen stigen. Selvom udenlandsk arbejdskraft også kan bidrage positivt til arbejdsmarkedet under de rette forudsætninger, er det helt afgørende, at det prioriteres, at det først og fremmest er de danske arbejdsløse, som skal opkvalificeres til at udfylde de ledige jobs.

Kerneopgavens mål 2018

- LO skal sikre medlemmernes rettigheder og fortsat udvikle LO's arbejdsmarkedspolitik, herunder den regionale arbejdsmarkedspolitiske dagsorden. LO skal påvirke implementeringen af trepartsaftalen på Beskæftigelsesministeriets område med fokus på uddannelsesinitiativerne for de arbejdsløse medlemmer.
- LO skal påvirke og overvåge implementeringen af det nye dagpengesystem, herunder dagpengesystemet for selvstændige, freelancere og honorarlønnede. LO skal udvikle sin arbejdsmarkedspolitik og arbejde for et bedre kontaktføreløb, hvor a-kasserne har en markant rolle. LO skal arbejde for et attraktivt dagpengesystem, herunder at udhulningen stoppes og kompensationsgraden hæves.
- Den socialfaglige indsats for de ikke-arbejdsmarkedsparete skal blive bedre i form af bedre ressourceføreløb, lettere adgang til førtidspension samt lempelse af tildelingskriterierne for revalidering.
- Skabe bedre forhold for seniorer på arbejdsmarkedet med det formål at sikre flere gode år på arbejdsmarkedet.
- LO vil arbejde for, at LO-tillidsrepræsentanterne klædes på til at tage diskussionen om frivillighed lokalt på arbejdspladserne, og at LO lokalt påvirker udformningen af kommunale strategier for brug af frivillighed.
- LO vil understøtte arbejdet med, at flere flygtninge kommer i beskæftigelse eller uddannelse med udgangspunkt i trepartsaftalen om arbejdsmarkedsintegration. Der vil være et fortsat fokus på at udbrede kendskabet til IGU.
- LO skal påvirke forslag og udspil på området for at sikre, at rekruttering af arbejdskraft fra tredjelande tager udgangspunkt i et reelt behov på det danske arbejdsmarked og afgrænses til specialiseret og højt kvalificeret arbejdskraft.

Erhverv og forskning

UDFORDRINGER

Vækst, rammevilkår, regional erhvervspolitik

Medarbejder- og fondseje skal sikre fremtidens arbejdsmarked mod offshoring og en stigende ulighed samt fremme produktivitetsudvikling og et større samfundsansvar i virksomhederne.

Tendensen til, at afkastet på kapital stiger mere end lønindkomsterne, forventes at accelerere pga. den stigende globalisering og automatisering. Hvis det ikke skal svække fagbevægelsen og medføre stigende ulighed, kræver det, at lønmodtagerne i højere grad får del i kapitalgevinsterne, og at danske virksomheder i højere grad drives med et bredere sigte end kortsigtet profit.

Forskning og innovation

Store globale samfundsudfordringer øger efterspørgslen efter danske løsninger, hvor vi har erhvervsmæssige styrkepositioner fx inden for energi samt forsynings- og velfærdsteknologi. Derfor bør vilkårene for danske styrkepositioner styrkes til gavn for beskæftigelsen.

Den nuværende regering har fortsat det gode arbejde, der startede med den tidligere regerings vækstplaner for danske styrkepositioner. Men særligt i forhold til at fremme flere job inden for vores stærke energiteknologi-sektor, har regeringens manglende ambitioner kostet arbejdspladser.

Kerneopgavens mål 2018

- LO udarbejder forslag til forbedrede rammevilkår for forskellige former for medarbejdereje, erhvervsdrivende fonde og socialøkonomiske virksomheder fx ved generationsskifte. Der bør arbejdes for, at forslagene indgår i et nyt regeringsgrundlag
- Der udarbejdes forslag til, hvordan danske erhvervsmæssige styrkepositioner styrkes til gavn for vækst og job. Der fokuseres indledningsvist på energiteknologi. Der arbejdes for, at forslagene er dagsordenssættende frem mod en folketingsvalgkamp og indgår i et nyt regeringsgrundlag. FN's Verdensmål kan benyttes som en løftestang

Arbejdsmiljø

UDFORDRINGER

Arbejdsmiljøpolitik, fysisk, psykisk, regulering

Nye tal viser, at det går den forkerte vej med arbejdsmiljøet, og at det i særlig grad er LO's lønmodtagere, som udsættes for arbejdsulykker og nedslidende arbejdsmiljø. Store grupper af LO's lønmodtagere har daglige smerter og funktionsbegrænsninger. Mange oplever problemer med det psykiske arbejdsmiljø. Derfor har mange ikke helbredet til at honorere kravene til en stadigt stigende pensionsalder.

Arbejdsskade

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) har store udfordringer med langsommelig sagsbehandling, ligesom kvaliteten ikke altid er tilstrækkelig god. LO er en del af ledelsen af AES, som har overtaget Arbejdsskadestyrelsens opgaver. LO skal arbejde for at sikre en god balance mellem effektiv sagsbehandling og behovet for grundig og korrekt vurdering af sagerne i AES.

Kerneopgavens mål 2018

- LO vil udvikle nye strategier og forebyggende aktiviteter inden for særligt nedslidningstruede brancher og job, med henblik på at styrke arbejdsmiljø og lønmodtagernes muligheder for at blive på arbejdsmarkedet frem til pensionsalderen.
- LO vil præge en reform af arbejdsskadeområdet, sådan at forbedringer for de skadelidte ikke finansieres af nedskæringer af erstatningerne, ligesom AES' muligheder for en grundig og effektiv sagsbehandling forbedres ved retssikkerhedsmæssigt afbalancerede forenklinger.

Ligestilling

UDFORDRINGER

Ligeløn og et mindre kønsopdelt arbejdsmarked

Det danske arbejdsmarked er kendetegnet ved en stærk kønsopdeling mellem sektorer, fag og brancher. På erhvervsuddannelsesområdet kommer kønsopdelingen særligt til udtryk på uddannelsesretningerne. Således er der kun ca. 10 procent kvinder på det tekniske område, og ca. 15 procent mænd på omsorgsområdet. Dertil er erhvervsskolerne udfordret af manglende ansøgertal. Hvis ambitionen om, at flere skal være faglærte, skal nås, må der nødvendigvis sikres et bredere rekrutteringsgrundlag. Udfordringen med at sikre den rette arbejdskraft i fremtiden samt mangel på unge, der vælger EUD efter folkeskolen, bør derfor have et stærkere køns- og mangfoldighedsperspektiv.

En ligestillet familiepolitik

Danske børnefamilier oplever en presset hverdag, og flere og flere lønmodtagere bliver syge med stress. En styrket familie- og arbejdslevsbalance vil ikke kun gavne lønmodtagernes velfærd og trivsel, men vil også bidrage positivt til produktiviteten. Særligt kvinders arbejdsudbud og -fleksibilitet påvirkes negativt, når rammerne for børnefamilier svækkes som effekt af fx en forringet offentlig service.

Kerneopgavens mål 2018

- LO vil udvikle og understøtte tiltag, der kan styrke mangfoldighed og en bedre kønsbalance på uddannelsesretningerne på erhvervsuddannelsesområdet, samt arbejde for en politisk holdbar model, der sikrer mere transparens og åbenhed om lønforskelle mellem kvinder og mænd på arbejdspladserne.
- LO vil fortsætte arbejdet med at udvikle familiepolitiske tiltag, der styrker familie-arbejdslevsbalancen for børnefamilier, og som samtidig styrker ligestillingen mellem kvinder og mænd i familien og på arbejdsmarkedet.

EU og international regulering

UDFORDRINGER

Europapolitisk ramme, vækst og beskæftigelse

Forhandlingerne om Brexit ventes at fylde meget i den offentlige debat om EU i løbet af 2018. Den danske debat er i overvejende grad præget af erhvervsorganisationer. Debatten omkring EU's sociale dimension også at fortsætte i 2018, hvilket kræver en stærk lønmodtagerstemme for at sikre den danske model.

Europæisk arbejdsmarked

Da Europa-Kommissionen i foråret 2017 præsenterede sit forslag til en Europæisk Søjle af Sociale Rettigheder, sendte Kommissionen samtidig et signal om et ønske om et mere socialt EU.

Det er en dagsorden, som fagbevægelsen har efterlyst over tid. LO støtter da også udviklingen af en Søjle af Sociale Rettigheder. Det vil kunne forbedre levevilkårene for borgere i EU, hindre social dumping og sikre et bedre arbejdsmiljø.

EU- og international arbejdsret

Ændringsforslagene til forordningen om sociale sikringsordninger opfylder ikke LO's krav til sikring af den danske velfærdsmodel. LO ønsker, at børnepenge til børn i hjemlandet indekseres i forhold til levestandarden i dette land. LO er imod at forlænge den periode, hvori man kan medtage dagpenge fra 3 til 6 måneder.

Som en del af den sociale søjle er der fremsat forslag til ændringer i ansættelsesbevisdirektivet. Disse forslag er positive. Imidlertid tænkes direktivet helt ændret, idet man vil udvide det med et afsnit om minimumsrettig-

heder i form af en række ansættelsesvilkår fx om prøvetid og opsigelsesvarsel.

Globalisering, international regulering og samarbejde

Vold og chikane på arbejdspladsen er en trussel mod den enkeltes værdighed, sikkerhed, sundhed og velvære. Denne problemstilling skal løftes gennem dagsordenen for bæredygtige udviklingsmål. LO vil være en stærk aktør i en faktadrevet debat om en progressiv handelspolitik, der fremmer LO-medlemmernes interesser, og som adresserer de udfordringer, den voksende globalisering har for danske lønmodtagere.

Kerneopgavens mål 2018

- LO vil med udgangspunkt i vores europapolitiske standpunktspapir arbejde for at sætte lønmodtager-vinklen i fokus i den offentlige EU-debat.
- LO vil bidrage aktivt til, at den Europæiske Søjle af Sociale Rettigheder samt de deraf følgende initiativer bidrager til reel opadgående social konvergens i EU, samtidig med at den danske model respekteres.
- LO vil arbejde for at sikre, at det danske velfærdssystem kan oprettholdes og gøres robust i forhold til de vandrende arbejdstagere. LO vil endvidere arbejde for at sikre den danske aftalemodel.
- LO vil være en stærk aktør i den globale debat om vold og chikane på arbejdspladsen. LO vil være en stærk aktør i en faktadrevet debat om en progressiv handelspolitik, der fremmer LO-medlemmernes interesser.

Årets mål 2018

Udgivet af LO, Landsorganisationen i Danmark
November 2017

ISBN-elektronisk: 978-8777-354-01-4
ISBN-trykt: 978-8777-354-00-7

Landsorganisationen i Danmark